

ВИКЛИКИ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Каменщук Тетяна Дмитрівна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
*Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи,
Україна*

Питання організації навчання учнів в умовах децентралізації на порядку денному в територіальних громадах України. Опорні заклади освіти прагнуть продемонструвати готовність до самостійності та автономності, малокомплектні школи – на межі закриття. Питання забезпечення шкільними автобусами та підвіз учнів вимагає пошуку додаткових ресурсів в силу територіальної віддаленості від опорної школи. Серед тенденцій спостерігається переваги у довозені учнів до шкіл тих сіл, які, через суб'єктивні причини, прихильні депутатській більшості громади.

Існують великі відмінності між школами, які територіально, соціально і демографічно працюють у різних умовах, що утруднює реальний доступ учнів до здобуття якісної освіти.

Дороговартісним є утримання наявної мережі дошкільних закладів, тому неминуча вимушена оптимізація дошкільних закладів, що в свою чергу унеможлиблює обов'язкову передшкільну підготовку дітей старшого дошкільного віку.

Такий стан, як засвідчує статистика, буде зберігатися у найближчі роки, тому постає потреба пошуку й інших шляхів здійснення підготовки дітей до школи. Умови навчання дітей, особливо 6-річних першокласників, – наповнення класів, режим навчання, вимоги до приміщення, забезпечення харчуванням, матеріальна база тощо – у переважній більшості закладів освіти не відповідають психофізіологічним особливостям розвитку учнів.

Школи сільської місцевості, особливо початкові, стали переважно малочисельними, а через це поглибилась потреба впровадження інших форм навчання, зміни штатних розписів та відповідного освітнього середовища.

Навчальне забезпечення потребує покращення, адже більшість підручників залишаються застарілими з огляду на інноваційні результати початкової освіти. Недостатнє виділення коштів на їх друк і застарілі уявлення замовників про функції цього виду продукції обмежує авторів у створенні повноцінної сучасної навчальної книги [1].

Впровадження концепції Нової української школи включає повне оновлення змісту навчальних програм, використання інтерактивних методів навчання, впровадження «педагогіки партнерства». В 2017 році Міністерство освіти і науки України разом з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) розпочало роботу над концепцією «Безпечної школи» [2, 3].

Концепція безпечної школи охоплює захист і запобігання загроз життю та добробуту дітей, забезпечення готовності до небезпек, і, в разі потреби, відновлення після них, незалежно від того, де вони трапилися — у школі, по дорозі до школи чи зі школи. У цій концепції йдеться про школу як об'єднуючу установу, яка прокладає місток між родинами та місцевими громадами, надає широкий спектр інтелектуальних і соціальних ресурсів та сприяє життєстійкості на багатьох рівнях. Життєстійкість визначається як здатність долати труднощі та адаптуватися під час

загрози. Таким чином школа має відігравати роль каталізатора у створенні захисного середовища, знижуючи ризик заподіяння шкоди дітям, надаючи їм психосоціальну підтримку, яка сприяє їхній життєстійкості [4].

Результати реалізації проектів демонструють, що підтримка на базі шкіл відіграє ключову роль у задоволенні психосоціальних потреб дітей і забезпеченні ефективного навчання. Безумовно, педагогіка партнерства – це ключовий компонент формули Нової української школи, це взаємна повага до особистості, це педагогіка з особистісно орієнтованим навчанням у центрі якого – дитина з її особливостями.

Державна підтримка закладів освітньої сфери на разі відчутна у вигляді державних субвенцій на реконструкцію матеріально-технічної бази, виплати заробітної плати педагогічним працівникам, оплати курсів підвищення кваліфікації тощо. Зі сторони органів місцевого самоврядування, освітня сфера потребує раціональної оптимізації та збалансованості в наданні фінансової підтримки у вирішенні нагальних проблем.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт початкової освіти: [чинний від 2018 – 02 – 21]. Київ, 2018. 1с.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Загальна редакція/ Грищенко Михайло та ін. Київ, 2018. 2 с.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. ISBN 978-966-2432-43-5.
4. Каменщук Т.Д., Жук Т.В. Психологічне благополуччя учнів як основа освітнього процесу: з досвіду фінської асоціації психічного здоров'я. The process and dynamics of the scientific path: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), September 17, 2021. Athens, Hellenic Republic: European Scientific Platform. S.65.